

שְׁלַח לַחֲמַד

פְּרָשֵׁת תְּצַוֶּה | תשפ"ד

בצדקה תכונני

גליון 310

סיפור לשבת

יִקְחוּ אִלֵּיהֶם עִמָּן אֵת הַכֹּהֵן (כז, כ)

מראה פניהם של שלושת החיילים שנכנסו לכפר הקטן העיר כי הם הגיעו היישר משדה הקרב. הייתה זו שעת צהריים חמה, והם נראו רעבים, עייפים ומאובקים. השלושה הגיעו לביתו של ראש הכפר, ודפקו על דלתו בחוזקה. "יש לנו צו חתום מהמושל הצבאי" אמרו לראש הכפר המבוהל, "ובו אתה מצווה לדאוג לכל הפלוגה שלנו לאוכל. אם תוך שעתיים לא תכין ארוחה למאתיים איש – החיילים יורשו לפשוט על בתי הכפר ולחפש אוכל בעצמם". ראש הכפר בחן את הצו בייאוש. המלחמה שהשתוללה באזור דלדלה את מאגרי המזון. שדות התבואה נשרפו ומחסני המזון התרוקנו. בקושי היה לתושבי הכפר מה לאכול, וכיצד יצליח להאכיל גודו שלם של חיילים רעבים, אף אחד מהתושבים לא יתרום ולו פירור מזון לטובת החיילים. כל אחד יציע שהאחרים יתנו משלהם. בימי מלחמה אלו, כל אחד דואג רק לעצמו. החיילים חזרו לפלוגתם, וראש הכפר נותר בביתו, מודאג ואובד עצות. לפתע הבריק במוחו רעיון. הוא נכנס למחסן ביתו, הוציא סיר ענק וצעד אתו לכיוון מרכז הכפר. הוא בחר שלוש אבנים גדולות וחלקות, והכניס אותן אל תוך הסיר. אנשי הכפר הביטו בו בתמיהה, והוא הסביר את מעשיו: "בעוד שעתיים עלינו להאכיל את גודו החיילים. מאחר שמוצרי המזון אזלו בכפר, החלטתי להכין להם מרק מאבנים". "מרק מאבנים" השתוממו אנשי הכפר, "איך אפשר להכין מרק מאבנים?". "זהו סוד כמוס שאני נושא עמי שנים רבות", אמר ראש הכפר בעודו מבעיר את האש מתחת לסיר. "זה מתכון מיוחד שעזר לי לשרוד בתקופות קשות בחיי, ואני מוכן ללמד אתכם אותו". שמחו התושבים והתאספו סביב ראש הכפר. מילא ראש הכפר את הסיר במים והחל לבחוש. "מרק האבנים יוצא מאוד טעים", הסביר, "אבל אם מוסיפים לו מעט מלח וכמה ירקות, הוא הופך למעדן מלכים של ממש. אבל בוודאי עכשיו אין לכם כלום. לא נורא. הפעם אני רק אלמד אתכם, ואחרי המלחמה תוכלו להכין אותו עם תוספות". קפצה אחת מהנשים ואמרה: "רק רגע, נראה לי שיש לי בבית צרור פטרוזיליה מיותר. אלך להביא אותה". הוסיפה עוד אחד: "מלח, לי יש קצת מלח. אני הולך להביא מהבית. פתאום השתפר זיכרונם של כל תושבי הכפר באורח פלא. כל אחד נזכר שיש לו בבית משהו קטן לתרום למרק, ובתוך דקות אחדות מצאו את דרכם אל הסיר גורים, קישואים, גריסים ושעועית, ואפילו נתח דלעת הראוי להתכבד. כאשר הגיע גודו החיילים לכפר, היה המרק העשיר מוכן. הכמות הגדולה הספיקה לכל החיילים, והם אכלו ושבועו. התושבים חזרו לבתיהם שמחים וטובי לב. למחרת בבוקר, כאשר יצא ראש הכפר מביתו, הוא מצא את כל התושבים מחכים ליד דלתו, ובפיהם תרעומת. "ירימת אותנו, עבדת עלינו", צעקו לעברו. "גרמת לכולנו להביא לך ירקות ומוצרי מזון, ואתה עצמך לא השקעת במרק אלא רק שלוש אבנים מהרחוב..." "אני רוצה שתחזיר לי את הפטרוזיליה", צעק אחד האנשים. "ואני דורשת שתחזיר לי את תפוחי האדמה", צעק אחר. "מכולם אתה לוקח, ורק מעצמך לא הבאת כלום". המהומה התגברה, עד שאחד מזקני הכפר השתיק את כל המתקהלים ואמר: "ראש הכפר הוא איש ישר והגון, והוא הציל את הכפר שלנו מזעמם של החיילים. בחכמתו ובטוב לבו, הוא גרם לכולנו לתרום מעט מהמזון שכל אחד מאתנו מחביא, ובכוחות משותפים השבענו את רעבותם של החיילים. אם ראש הכפר לא היה שם את שלוש האבנים הראשונות בסיר, מי יודע מה היה עולה בגורל הכפר הקטן שלנו..."

בפרשתנו מובא דבר הקב"ה למשה, לצוות את בני ישראל להרים את תרומתם לבניית משכן. כשמשח הצטער על כך שהוא עצמו לא תרום משהו משלו למשכן, אמר לו הקב"ה שעליו לדעת שמעלתו שלו גדולה יותר מכל הנותנים, כי הוא מזכה אותם ומצווה עליהם, ורק בזכותו הם תורמים.

כך הדבר בכל עניין בחיים. לפעמים רואים אנו אדם פועל ויוזם למען הכלל, ומקדיש את כל זמנו לטובת הסובבים אותו. הוא מתרים אנשים ורותם אותם לפעולה, אף על פי שלו עצמו אין מה לתרום. יש אנשים שיחשבו שזה לא בסדר לדרוש מהאחרים בלי שאתה תרום מעצמך, אך הפרשה מלמדת אותנו שאדם יקר כזה - זכות הרבים תלויה בו, שהרי כל המצוות שכל האנשים עשו, נעשו בזכותו. לאדם כזה, הפועל למען הכלל, יש עזרה מיוחדת ממרום, כי לפעמים בעזרת שלוש אבנים שלא שוות כלום, אפשר לעשות דברים גדולים מאוד.

{ סיפורי צדיקים }

הפלא ופלא

אוצר כלום של פלאי פלאות מגנזי קדם אות א'

אלכסנדר מוקדון

כאשר אלכסנדר מוקדון לחם עם שונאיו, הוא התבונן וראה שחיילותיו נופלים כמו זבובים, מפני ששונאיו העמידו חיות רעות עם ארס בעיניהם מסביב לחומה, וכשחיות אלו היו מביטות על חיילי אלכסנדר מוקדון, הם היו יורות ארס מתוך עיניהם, והורגים את חייליו. מה עשה אלכסנדר? לקח מראות והעמידן ממול לחיות הללו, וכשהיו החיות מביטות, הן היו רואות את עצמן, ומיד מתות מכה ראייתן העצמית ("דרשות אבן שועיב", פרשת בלק).

אלמנה

אדם שנפטר, אינו עולה למקומו הראוי לו בעולם העליון, עד אשר תנשא אלמנתו. כן כתב בעל "בני יששכר" (אדר מ"ב א"ד): "בשם הרה"ק מהר"ב בצוק"ל, שנפש הנפטר אין לה עליה כל כך למחוז הפצו, עד שתנשא אלמנתו, אם היא ראויה לכך עדיין". חמור עונשו של המענה אלמנה ויתום. באבן עזרא (שמות כב, כ) מבואר, שגם אם שרואה אדם שמענה אלמנה או יתום ואינו עוזרם, נחשב כמענה אלמנה ויתום – "ואחר שאמר 'לא תענוף' לשון רבים, אמר 'אם ענה תענה' (לשון יחיד). כי כל רואה אדם שהוא מענה יתום ואלמנה ולא יעזרם, גם הוא יחשב מענה".

אמונה

אין יהודי אחד בכל העולם כולו, בכל מצב ורחני שהוא, שיכפור בבורא עולם, וזאת אף אם ייסרוהו יסורי תופת. כל זאת בתנאי שהוא יבין שרוצים להעבירו על דת; אבל אם יפתוהו בלשון חלקלקות שכדאי לו לשקר באמונתו – יתכן שימשך אחריהם ויכפור. כן כתב בעל "דברי שאול" (מגילת אסתר): "כבר נודע, כי היהודי לא ישקר באמונתו; אף אם ייסרוהו בעקרבים – יעמוד באמונתו חזק; אך זהו כל עוד שיבין כי גזירה היא להעבירו, אבל אם בחלקות ישית למו, אז ימשך כשור לטבח ולא יריגיש". אמונתו של אדם תלויה רבות בפיו. אדם שמרבה לדבר דברי אמונה – יבוא לידי אמונה, שנאמר: "האמנת – כי אדבר", וכן הוא אומר: "אודיע אמונתך בפיי" – ללמדך ש"האמונה תלויה בפה".

גם כפירה ואפיקורסות תלוים בפה. אדם שמדבר דברי כפירה, אף אם אינו מאמין בהם ואפילו מתלוצץ עליהם, וכל מטרות אמירתו היא לשלול אותם – אמונתו עלול להפגם בעתיד. כן מבאר ב"דרשות האשכול" (פרק וד) ב"ליקוטי מוהר"ן" (תנינא, אות מד).

ר"ת	יצאה	כניסה	ישראלים
18:49	18:09	16:56	ישראלים
18:46	18:10	17:12	תל אביב
18:47	18:09	17:04	חיפה
18:49	18:11	17:14	באר שבע

ספר פסקי בן איש חי | הלכות שבת

סימן שי"ח

מכה בפטיש באוכל

פת קשה הרבה מחמת שנתיישן ימים הרבה עד שאי אפשר לאוכלו כלל בלא שרייה במרק, הרי זה אסור [לשרותו] משום דהוי כגמר מלאכה וחייב משום מכה בפטיש, ולא משום מבשל. ופת שעושים אותו קשה באפיינותו בתנור, אין זה כמו דבר יבש שאי אפשר לאוכלו כלל, דזה אפשר לאוכלו בלא שרייה במרק, ורק הוא שורה אותו במרק כדי שיהיה נח לאכילה, ואין בזה חשש אפילו שורה אותו במרק חס.

ראיתי להגאון אמרי בינה שכתב וזה לשונו, צריך עיון הא דשותין מים מעורב עם מלח חמוצין עם סוכר, ונותנין אחר כך סם הנקרא סוד"א שמרתיח וכמו מבשל ועולה רתיחה, ושותין אותו הבריאים אם מותר לעשות כן בשבת, אם הוי כמו מכה בפטיש דנעשה כרגע אחד על ידי מעשיו. וצריך עיון אם מותר לעשות כן בשבת עכ"ל. והנה מה שכתב חשש משום מכה בפטיש על פי סברת מור"ם גבי דבר קשה שאינו נאכל בלא שרייה דאסור משום מכה בפטיש, בנוכר בלבוש שם. הנה כאן לא שייך זה, דהא זה החמין כשמניחין בו מים ומערבין בו סוכר הוא ראוי לשתייה, וזה הסם של סוד"א הוא טפל אליו, ואיסור הנוכר אינו אלא בדבר שאי אפשר לאכלו או לשתותו בלתי תיקון. ונתינת סם הסוד"א דומה כמי שנותן מלח במאכל לתקנו, אף על

פי שהמלח לבדו בפני עצמו קשה מאוד לאוכלו, דכל זה הוא דרך מאכל. וגם תערוכת זו דרך שתייה היא, כי הוא שותה כל התערוכת הזאת ביחד.

דיני בישול

מותר ליתן ביצה בחמה בשבת שתצלה, מפני שאין דרך בשול בכך. וכן מותר ליתן מים בחמה כדי שיוחמו. והמבשל באור בשבת חייב.

אף על גב דאמרינן מותר לצלות ביצה בחמה, אינו אלא בחמה עצמה, אבל בתולדות חמה כגון סודר שהוחם בחמה, אסור לשבר הביצה עליו כדי לצלותה מעט, גזירה משום תולדות האור שהרואה חושב הוחם באור. וכן אסור לגלגלה על החול ואבק דרכים שהוחמו בכח חמה.

המבשל בעשן או בהבל הקדירה, אינו לוקה.

שאלה. חולה שיש בו סכנה שאמר לו גוי מאלו הערביים שרפואתו הוא על ידי כויה, שיחממו חתיכת נחושת או ברזל עד שתהיה גחלת, ויכוו אותו מקום ידוע בגופו כאשר הגיד להם. והוא אומר שרפואתו זו של כויה היא בדוקה ומנוסת אצל הערביים בעבור חולי זה, אם סומכים על פיו ועושים זה בשבת על ידי ישראל, כי הגוי הגיד דבר זה והלך לו.

תשובה. כפי הנשמע שרפואה זו של כויה אשר משתמשים בה הערביים היא בדוקה ומנוסת אצלם, ונעשה ממנה פלאות ברפואה בכמה מיני חולי שמתרפא החולה על ידי זה במהרה, מה שלא יוכל רופא חכם

המלומד בחכמת הרפואה לרפאת על ידי משקה סמנים בכמה ימים, ועל כן יש לסמוך בזה על הערביים המבינים בדברים אלה לעשותם כפי המסורת שיש בידם מאבותם. ומאחר שהוא חולה שיש בו סכנה מותר לעשות לו על ידי ישראל, אך יותר נכון לעשות הכויה בברזל דלית ביה משום מבשל [אלא רק משום מבעיר], ולא בשאר מתכות דאית בהו חיובא משום מבשל ומשום מבעיר.

כל דבר שלא נתבשל קודם שבת, אין שורין אותו בשבת בחמין שהיד סולדת בו, אפילו אינו נמוח בשריה זו.

ודין חמין שהיד סולדת בו אין משערין באצבע, אלא כל שכריסו של תינוק נכוית בהם חשיב יד סולדת בו. ואם תאמר איך ידע האדם לשער בכך מדעתו, הנה נקיט האי כללא בידך, כל היכא שזה החמין ראוי לשתייה או לאכילה שאין האדם נמנע מכה רבוי חמימותו, הרי זה לא חשיב יד סולדת בו. ואם ימנע מלשתות או לאכלו מרוב חומו, הרי זה נחשב בכלל יד סולדת בו.

אף על פי שאמרו רבותינו ז"ל אין בישול אחר בישול, מכל מקום יש בישול אחר אפיה או צליה. ולכן אסור לתת פת לתוך מרק או שאר משקה שהוא חם חום שהיד סולדת בו, אפילו שהוא מונח בכלי שני שאינו עומד בכלי ראשון שהיה על האש אלא הורק לכלי שני. ולא דוקא פת אלא כל דבר דרכין אסור להניח בתוך חמין שהיד סולדת בו. וכתבו הפוסקים מאחר דלא בקיאינן איזה מקרי רכיך, צריך להחמיר בכל דבר לבלתי יניחו בתוך חמין שהיד סולדת בו. ואותם המניחים בצלים לתוך המרק יזהרו לבלתי יניחו בעודו חם שהיד סולדת בו, מפני שהם מתמתקין מחריפותם ומתבשלים גם בכלי שני שהיד סולדת בו.

ישמחו במלכותך

פרק א' | שמחת השבת

סוד מִתְּחַל הַגְּדוּל שֶׁל הַשְּׂמֵחָה בַּשַּׁבָּת הַמְּלֻכָה מִשָּׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהַזְּמִין אוֹרְחַ רַם וְנָשִׂא

הַזֶּהר הַקְּדוּשׁ (פ' אמור צב ועוד) מְבַאֵר אֶת מַעֲלָתָה הַעֲצוּמָה שֶׁל הַשְּׂמֵחָה בַּשַּׁבָּת עַל פִּי שְׁלֹשָׁה מְשָׁלִים נְפְלָאִים:

שֶׁבֶת דּוֹמָה לְאוֹרְחַ תְּשׁוּבַה הַבָּא אֵלָיו.

מְשָׁל רֵאשׁוֹן: מְשָׁל לְאַדָּם שֶׁהַזְּמִין אוֹרְחַ תְּשׁוּבַה לְהִתְאַרְחַ אֵצְלוֹ, וְהִנֵּה כְּדִי שֶׁהַזְּמִין יִשְׂמַח בְּשִׂהוּתוֹ בְּבִיתוֹ, עָלָיו לְהִרְאוֹת לוֹ פְּנִים מְאִירוֹת וּשְׂמֵחוֹת כְּדִי לְשַׂמֵּר עַל כְּבוֹדוֹ שֶׁל הָאוֹרְחַ. כִּף גַּם הַשַּׁבָּת הִיא כְּמוֹ אוֹרְחַ הַבָּא לְעַם יִשְׂרָאֵל, וְהַרְצָה לְזוֹפוֹת לְאוֹרְחַ הַגְּדוּל, עָלָיו לְקַבֵּל אוֹתָהּ מִתּוֹךְ שְׂמֵחָה וְחֶדְוָה, וְנִהוּ כְּבוֹדָהּ.

שֶׁבֶת דּוֹמָה לְשִׂמְחָה שֶׁיִּשְׂגָה בְּאַרְמוֹן הַמֶּלֶךְ

מְשָׁל שְׁנִי: מְשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁהַזְּמִין אוֹרְחַ תְּשׁוּבַה וְרַם מַעֲלָה לְאַרְמוֹנוֹ, וְצִוָּה לְכַל אֲנָשָׁיו בְּאַרְמוֹן הַמְּלוּכָה שֶׁכֵּלֵם יָבוֹאוּ לְקַבֵּל וּלְכַבֵּד אֶת הָאוֹרְחַ הַתְּשׁוּבַה הַזֶּה בְּשִׂמְחָה וּבְכַבּוֹד גָּדוֹל וְיִכְיֵנוּ לְכַבּוֹדוֹ סְעוּדָה גְּדוֹלָה וְחִשׁוּבָה, וְכִף צִוָּה הַקַּב"ה לְקַבֵּל אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת בְּשִׂמְחָה רַבָּה וּלְשַׂמֵּחַ כָּל הַיּוֹם בְּשִׂירוֹת וְחִשְׁבּוֹת לְקַב"ה, וְיִכְיֵן לְכַבּוֹדוֹ סְעוּדָה גְּדוֹלָה וּיְהַרְגֵהּ וְחִשׁוּבָה כְּדִי לְכַבֵּד אֶת הַיּוֹם הַזֶּה, יוֹם הַשַּׁבָּת.

שֶׁבֶת דּוֹמָה לְחֵתָמָה בֵּין הַקַּב"ה לְעַם יִשְׂרָאֵל

מְשָׁל שְׁלִישִׁי: מְשָׁל לְמֶלֶךְ שֶׁעָשָׂה סְעוּדַת נְשׂוּאִין לְבָנָיו וְהִיָּתָה שְׂמֵחָה גְּדוֹלָה לְפָנָיו בְּיוֹם זֶה, וּבְאוֹתָהּ שָׂעָה נִתַּן לְבָנָיו אֶת כָּל הַנִּהְגוֹת הַמְּלוּכָה כְּלָהּ, וּבְאוֹתוֹ יוֹם עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׂמֵחָה גְּדוֹלָה לְכָל בְּנֵי הַמְּדִינָה, וְלָכֵן אֶפְלוּ הַמְּמַנְּיִם עַל שְׂמִירַת הַחֵק בְּמִדְיָנָה אֲשֶׁר בְּיָדָם לְהַעֲנִישׁ אֶת כָּל מִי שֶׁלֹּא שׁוֹמֵר עַל חֻקֵּי הַמְּדִינָה - מִשּׁוֹם כְּבוֹד הַמֶּלֶךְ וּשְׂמֵחָתוֹ לֹא צָעֲרוּ וְלֹא הַעֲנִישׁוּ אֶף אֶדָּם בְּיוֹם זֶה. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁהֵם בַּעֲצָמָם הִיָּה הַמְּמַנְּיִם לְשַׂמֵּר עַל שְׂמֵחַת הַמֶּלֶךְ.

ספר חסידים

סימן קע"ב

שלשה יצרים רעים הם הלוחצים את האדם על דברי אשה שנאמר (הושע ז ד) כִּלְם כְּנָאָפִים כְּמוֹ תַנּוּר פְּעָרָה מְאֵפָה כִּי קָרְבוֹ כַתְנוּר לִבָּם בְּאִרְבֵּם כֹּל הַלֵּילִה יִשָּׁן אִופִיָהּ בְּקָרָה הוּא בּוֹעֵר כַּאֲשֶׁר לִהְבֵּה כּוֹלֵם יַחֲמוֹ כַתְנוּר ג' תְּנוּרִים בְּפִרְשָׁה ג' יִצְרִים עַל הָאִשָּׁה יִצֵר לִרְאוֹת וּלְיִדְאוֹת יִצֵר הַרְהוּר שֶׁל תַּאוֹה וְחַמּוֹד שֶׁל חַמּוֹם וְיִצֵר לֵב בּוֹעֵר וְלֹא יִכְבֵּה שֶׁהַלֵּב חוֹשֵׁב כֹּל שְׂעָה אַחַר הָאִשָּׁה וּמִשְׁתַּנֵּעַ אַחֲרֶיהָ עַד שִׁיָּא אֲצִלָּה וּזוֹ קִשָּׁה מְכוֹלֵם יֵשׁ שְׂנַעְשָׂה ע"י כְּשָׁפִים וְאִפְּיֵלוֹ לֹא רֵאָה אוֹתָהּ מְעוֹלֵם. וְמָה שֶׁאִמְרוּ חַכְמִים אֵין יֵצֵה"ר שׁוֹלֵט אֵלָּא בְּמָה שֶׁעֵנִי רֵאוֹת זֶה יִצֵר חַמּוֹד שֶׁל חַמּוֹם הַתַּאוֹה אֲבָל יֵצֵר שֶׁהַלֵּב בּוֹעֵר אַחַר אִשָּׁה בְּלֹא רֵאִיָּה עֵנִין זֶה כַּאֲדָם הַמִּשְׁתַּנֵּעַ וְכַאֲשֶׁה מְעוֹבֵרֵת שֶׁמֵּתַאוֹה לֵאכּוֹל שׁוֹם דְּבַר וְיוֹמֵם וְלֵילָה הִיא מַהֲרַרַת אַחַר אוֹתוֹ דְּבַר וְשׁוֹכַחַת שֶׁאֵר דְּבָרִים בְּעוֹבֵר זֶה כִּךְ זֶה הַדְּבַר כֹּל הַיּוֹם בַּתּוֹךְ לְבוֹ אִפְּיֵלוֹ יִשְׁמַע דְּבָרִים מִמֶּנָּה לְבוֹ שִׂמַח וְיִרְאָה עֵבֵר אוֹ שִׂפְחָה מֵאוֹתוֹ בֵּית יִשְׁמַח וְהַדְּבַר ע"י כְּשׁוֹף וְיֵשׁ בְּלֹא כְּשׁוֹף:

סימן קע"ג

כלל גדול ותקנה לג' יצרים להיות בעיר אחרת רחוק משם שאין שיירות מצויות לבא שמה משם ותקנה לראיה אל יאה מצוי אצל נשים וירחיק הליכתו מהן ויעצור רוחו מלראותן כשהן אצלו כי עיקר מניח מפני הכבשת להתקרב אליהן ולדבר מאותם דברים אבל ראה שאחריהם עושים ורגילים בנשים ומוזה יעצור רוחו וכל עבירה ועבירה שתבא לידי יחשוב אם היו גזורים עליו שמד היה נהרג על קידוש השם ויאמר זה הדבר קשה יותר שלא אוכל לעמוד בו כ"ש זה הקל שלא אחטא ועל הררה אשה בעת שהוא בא להרהר על אשה בתפלה ינעץ גודלי אצבעות רגליו בארץ ויתלה גופו עליהן ולא יסמוך ידיו לכותל וזה הדבר מבטל ממנו כל מיני הרהורים ואם יושב ואינו יכול לעמוד מפני בני אדם ינעץ גודליו בחוץ בארץ ועל יצר ג' אהבת לבו ואוהב אשה ביותר ואינו חושש באשה אחרת ולא באהבת בניו ובנות בעבור אהבת האשה הזאת תקנתו לצאת מן המדינה ההיא ואם עבירה בא לידו יתפלל עליה בכל לבו שלא ישל בה שהרי על יסורי שעה אדם מתפלל עליהם על יסורי עולם שלהן אין סוף ואין חקר כ"ש שיכבה ויתפלל מאד עליהם ואם עמד בדבר אל יחזיק טובה לעצמו לומר כמה אני צדיק שעמדתי בדבר זה אלא יברך להקב"ה שלא חטא שבידו הלבבות שנאמר (משלי כא א) פִּלְגֵי מִים לֵב מֶלֶךְ בִּיד ה' לְכָל אִשֶׁר יִחַפְּזוּ יִטְנוּ וְנָא' וְאִחֲשׁוּךְ גַּם אֲנִכִי אוֹתָךְ מִחַטּוֹא לִי. שלשה מיני יצר הרע הם השנים בין בוקן בין בחבור והשלישי נוהג רק בחבור אלו הם אדם מתאוה לראות ואף אם יחפזן לעצום עניו מראות עליה לא יוכל ויראה בעל כרחו עליה והשני אדם בוער כתנור אש אחריה ולא יוכל להסירה מדעתו אלו נוהגים בין בחבור בין בוקן ונאמר ב' תנורים ויצר הרע דומה לאש שתתקשה אמתו מנין לנו שכך הוא שכן מצינו בניאוף ג' תנורים ויצר הרע דומה לאש שנא' (הושע ז ו) כֹּל הַלֵּילִה יִשָּׁן אִופִיָהּ בְּקָרָה הוּא כַּאֲשֶׁר לִהְבֵּה ג' תְּנוּרִים שְׂנֵא' (הושע ז ד) כֹּלֵם מִנְאָפִים כְּמוֹ תַנּוּר כִּי קָרְבוֹ כַתְנוּר לִבָּם וְנִאֲמַר כֹּלֵם יַחֲמוֹ כַתְנוּר ש' שְׁהִיא עֵיקַר חֵיבַת הָאִשׁ שִׁי"ן בְּגִימ' יִצֵר ש' יֵלֵה ג' פְּצוּלִים וְג' פְּעֻמִּים מוֹנֵה אִשׁ בְּסַפּוֹק רִשְׁפִיָּה רִשְׁפִי אִשׁ שֶׁלֵּהבָה יֵה יִצֵר הַרַע דּוֹמָה לְחִיכּוֹךְ אִם יִחַכֵּךְ בְּשֵׁר וְעֵלָה שְׁחִין וְאִם יִעֲצוֹר וְיִסְבּוֹל לֹא יֵעֵלָה:

ויקחו אליך שמן זית וזך כחית למאור (שמות כז, כ)

נראה, דהנה היצר הרע מפתה לאדם לאיזה תאורת רעות ואהבה רעה ורועה להפסיק האדם מעבודת הבורא אך התקנה לשבר אותו ולהעלות כל המחשבות וכל התאורות אל הקדושה לעבודת הבורא ברוך הוא. ויאמר האדם אל לבו מה אם יש לי תאוה אל דבר גשמיות וסכלות מכל שכן שיש לי להיות תאוה אל הבורא בעבודתו ברוך הוא. אם יש לי יראה מדבר גשמי, מכל שכן שיש לי לירא ולפחוד מפניו יתברך ואז נעשה הרע כסא אל הטוב. ולכך עבור זה עשה השם יתברך שיהיה האדם מרוחק מהשם יתברך. דאם היו כל בני ישראל עובדים את השם יתברך בתמידות לא היה השם יתברך מקבל תענוג, כי תענוג תמידי אינו תענוג. אבל כשיש התרחקות ואחר כך האדם משבר כל המסכים ומדבק עצמו בעבודת השם אז על ידי זה מגיע תענוג גדול להשם יתברך. והנה הצדיק צריך להעלות כל המחשבות זרות ולכך לפעמים נופל להצדיק פתאום איזה מחשבה זרה והוא כדי שיעלה הצדיק המחשבה זרה בתפלות ובדיבורו. וזה גם כן עשה השם יתברך לכבודו כי אם לא היה הצדיק מעלה את אחרים אז לא היה מגיע להשם יתברך תענוג מהצדיק מחמת שהוא עובד השם יתברך בתמידות. אבל לפי שמעלה בני אדם אז כיון שמתרבה השמחה על ידי הצדיק שמעלה בני אדם אחרים אז גורם בעבודתו שמחה אף שהוא בתמידות וידוע דכל המחשבה הוא אותיות מאיזה אהבה או מאיזה יראה. והנה כל המחשבות זרות באים ממאנין תבירין והם נקראים אותיות שבורין כנודע והצדיק צריך להעלות הכל. וזהו שאמר הכתוב ואתה תצוה וגו' ויקחו אליך שמן זית וזך, רצה לומר שתראה להעלות הכל כל המחשבות דהם נכללים באותיות דהם כ"ז אתון הם אותיות ז"ך. כחית, רצה לומר אותן האותיות אשר הם כתותים ושבורים. למאור, שצריך הצדיק להעלות ולמשוך להם הארה של קדושה וכל זה להעלות נר תמיד על ידי זה שהצדיק מעלה כל המחשבות זרות אז עליות תענוג להארה של הצדיק אשר נקרא נר תמיד, רצה לומר שהוא עובד השם בתמידות על ידי זה שמעלה אחרים אז גורם שמחה למעלה.

והם יקחו את הזהב ואת התכלת (שמות כח, ה)

עיין פירוש רש"י שפירש החכמי לב יקחו מן המתנדבים את הזהב. ויש ליתן טעם על שהיו עושיין בגדי כהן משל צבור. דהנה הכהן אף שהיה עושה עבודה ומקריב קרבנות לא היה עבודתו שלימה אם לא התלבש את עצמו באהבת ישראל, כי כל כהן דלא רחם לעמא לאו פולחניה כלום, כי הקדוש ברוך הוא בעבור אהבת ישראל כתיב אשר בחר בנו מכל העמים, שאומה הישראלית אשר נבחרה מכל האומות ואז כיון שבחר בנו אז הוא שונא לשונאינו רק את זרע ישראל הוא אוהב אבל אצל הכהנים אשר נבחרו מישראל כתיב מתוך גרי, אף שבחר הכהן מכל ישראל נשאר האהבה על ישראל ומתוך אהבתנו בחר בכהן לו לעמוד לשרת לפניו לכפר על ישראל.

{ קדושת לוי | רבי לוי יצחק מברדישטוב זי"ע א }

נצור לשונך

חובת השמירה - פרק ג'

ודע עוד, דעיקר השמירה לא נעשית בקבלת הלב בלבד. כי אם שיהיה לו עת קבוע בכל יום אם מעט ואם הרבה, ללמוד ההלכות והמוסר השייכים לעניין חלק הדיבור.
[אחרי שהאדם משתמש בלשונו לדבר, יותר ממה שהוא משתמש בכל האיברים לענייניהן, צריך לידע האסור והמותר בהן, כדי שידע איך להתנהג בהם. ודוגמת השוחט ובודק שצריך לחזור תמיד הלכות שחיטה עד שיהא בקי בהן בעל פה, כמבואר ביורה דעה סימן א', עיין שם בט"ז].
וכמו דאמרו חז"ל על הפסוק: "וְנִכְרְתָם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וְעִשְׂתֶּם אִתָּם" (במדבר ט"ו, ט"ז), דזכירת המצוות מביאה לידי מעשההן [1]. ועוד אמרו: "שמרתם - זו המשנה", דעל ידי הלימוד שאדם לומד נשמר הדבר הזה, וכבר הרחיב הגאון הגדול ר' בצלאל הכהן ז"ל מוילנא בהסכמתו, דעיקר הרפואה לאדם שלא יבוא ללשון הרע, הוא בלימוד הלכות אלו ומוסריהן. וכן שמעתי מפיו הקדוש שלימוד אלו העניינים הוא בכלל מצות עשה ד"זכור את אשר עשה יהוה אלקיך למרים בדרך צאתכם ממצרים" (דברים כ"ד, ט').
והנה, אפילו אם לא תועיל בתחילה הקבלה של חובת השמירה, כי אם למעט את התיפלה, ולא יהיה רגיל בהם כל כך, גם כן כדאי הוא העמל בזה. כי אפילו אם יחסר על ידי זה רק עשר תיבות של דיבור האסור ביום, גם כן יתקבץ על ידי זה במשך שנה הרבה יותר משלש אלפים. וידוע, כי כשם שעל ידי לימוד התורה כל דיבור ודיבור הוא מצווה בפני עצמה, כן דיבורים האסורים - כל דיבור ודיבור הוא עוון בפני עצמו, ומכל עוון נברא מקטרג בפני עצמו. ונמצא, כשכשכ את יצרו וחיסר שלש אלפים דיבורים האסורים, חיסר שלש אלפים מקטרגים, והכניס תחתיהם מליצים, וכמאמרם: "ישב אדם ולא עבר עבירה, ונתנים לו שכר כעושה מצוה".

גם אתם יכולים לתמוך בעלון העמותה ולזכות בהקדשה!

הקדשה למשך חודש

הקדשה לשנה שלמה בעלון

זכות בזיכוי הרבים

הקדשה חד פעמית בעלון

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות עמותת "בצדקה תכוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת כלכלית ע"י מתן סיוע כלכלי רחב היקף העמותה פועלת ללא מטרת רווח כלל!

חלוקת סלי מזון שבועיים מתן ומענה לחוסרים ביתיים בסיסיים חלוקת סלי לידה ליוולדת ולתינוק ועוד פעילויות תמיכה בחגים ומועדים

דרכי התקשרות לקבלת והפצת העלון:
alon@gamah.org - מייל לכל מטרה
אתר הגמ"ח WWW.GAMAH.ORG
054-4785404 | 054-6091685

לתרומות
בנק לאומי (10) | סניף 858 | מספר חשבון 06555085 | מס' עמותה 580643104
קוד מוסד להרשאה בחשבון הבנק 21965
ניתן לתרום גם דרך "נדרים פלוס" וזריים ובאשראי בטלפון ובאתר

לתרומה סרוק את הברקוד

בצדקה תכוננו
נדרים סיוע מזון וסיוע רפואתי

ידיעה חושית

"וְיִשְׁכַּחְתִּי בְּחוּף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים, וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשָׂכְנֵי בְּחוּלָם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם" (שמות כט מה).

שכל טוב נקנה על ידי חכמה בינה ודעת. חכמה: היא מה שלומדים מאחרים. בינה: מה שמתבונן מעצמו. בדעת: ישנן שתי קצוות, הראשון - הוא תוצאת החכמה והבינה, שרואה בעיניו או שומע באוזניו מאחרים, או כשמתחדש דבר מעצמו הרי קונה דעת וידיעה. אבל ידיעה זו רפויה היא אצלו כיוון שאינה חושית, רק לאחר התבוננות עמוקה ומסודרת ואחרי זמן רב, מתיישבת הידיעה בלבו וקונה לה שליטה ונהיית ידיעה חושית ומושרשת. השתי קצוות בדעת: הראשון זה התוצאה של החכמה והבינה זוהי הדעת. כשרואה בעיניו או שומע באוזניו מאחרים, או כשמתחדש דבר מעצמו הרי הוא קונה דעת וידיעה.

אבל הידיעה זו רפויה היא אצלו כיוון שאינה חושית, רק לאחר התבוננות עמוקה ומסודרת ואחרי זמן רב, מתיישבת הידיעה בלבו וקונה לה שליטה ונהיית ידיעה חושית ומושרשת. ויש ללמוד מהתורה עד היכן מגיע כח ההתבוננות? אמרנו, בינה זה מה שמתבונן בעצמו, עד היכן מגיע כח ההתבוננות? בעשית המשכן כדי להשרות שכינה בישראל, נתבונן: עד כמה מגיע כח ההתבוננות? נאמר: "וְיִשְׁכַּחְתִּי בְּחוּף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִיִּיתִי לָהֶם לְאֱלֹהִים, וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְשָׂכְנֵי בְּחוּלָם"

הגע בעצמך; המוני בית ישראל שעבדו בפרך עבודת עבר בחומר ובלבנים "וַיִּצְקוּ וַיַּעֲלֵם וַיַּעֲלֵם אֶל הָאֱלֹהִים" (שמות ב כג) ושלח להם את משה כחירו לפדותם, כתוב: "וַיִּצְאֶמְן הָעָם כִּי פָקֵד ה' אֶת עַמּוֹ" (שמות ד לא) הגיע זמן הפקידה זמן הגאולה. אחר כך היכה לעיניהם את מצרים בעשר מכות, עד שגם המצרים הודו ש"אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא" (שמות ח טו) ונכבד "בַּפְּרִעָה וּבְכָל חִילוֹ" בים סוף "וְיִדְעוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי ה'" (שמות יד ד). אז אפילו המצרים כבר ידעו שה' הוא האלוהים. ומכל שכן ישראל "מאמינים בני מאמינים" שהיו נשואים "על פנפי נשפים" (שמות יט ד), ושהורו באצבע ואמרו: "זֶה אֱלֹהֵינוּ וְזֶה אֱלֹהֵי וְאֱנֹהוּ" (שמות טו ב).

ועדיין היתה חסרה להם ידיעה: שה' הוציאם מארץ מצרים. שהרי ה' יתברך הגיד להם שוב במפורש "עָרַב וַיִּדְעָתֶם כִּי ה' הוֹצִיא אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" (שמות טז ו). ונראה: שאף ידיעה חדשה זו לא השתרשה דייה, שכן במעמד הר סיני נגלה ה' בענן כבודו, ויצא "קול ה' בַּפֶּתַח קוֹל ה' בְּהִרְדֹּ" (תהלים כט ד) ושמעו כולם מפי הגבורה "אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים" (שמות כ ב) אין ידיעה נעלה מזו, שאין אחריה פקפוק! שהרי בטרם גאולה נאמר למשה רבנו "וְזֶה לֶךָ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שֹׁלַחְתִּיךָ" (שמות יג ב) מהי האות? "בְּהוֹצִיאֶיךָ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדֵן אֶת הָאֱלֹהִים עַל הַקָּר הַזֶּה" היינו; שכולם יגיעו למעמד נבואה וישמעו באוזניהם מפי הגבורה בנבואה חושית כל כך. עד שבקשו: "אֵל עַד שִׁבְקָשׁוּ: "אֵל יִדְבֹר עִמָּנוּ אֱלֹהִים עִמָּנוּ, הַבִּיאֹם לְנַהֲרֵצָא וּבְנוּ יִכְנֶנָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֲנִישׁוּ בֵּית עִמָּנוּ"

פָּן נְמוֹת" (שמות כ טו) אז כולם יודעים: שאלוקים מדבר כנסת, וייסודם מאבנים ועפר שהביאום עמהם מבית איתם והם חוששים למות. והנה לאחר מעמד הר סיני הצטוו המקדש, כדי לקיים את הפסוק: "כִּי יִצְוּ עֲבָדֶיךָ אֶת לַעֲשׂוֹת אֶת הַמִּשְׁכָּן, מְדוּעַ? "וְיִדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יִחַנְנוּ" (תהלים קב טו) וקראו לאותו הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" ועד כה לא ידעו כלום מזה? "בֵּית הַכִּנֹּסֶת: "בֵּית הַכִּנֹּסֶת שֶׁנֶּעֱקַר וְיֹשֵׁב בְּנַהֲרֵצָא" רק עכשיו שיעשו את המשכן ויִדְעוּ כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר כְּלוֹמוֹ; שֶׁנֶּסַע בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וְיֹשֵׁב כֵּאֵן. וְהִיִּתָּה שְׂכִינָה הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם? שָׁמָּה תֵּאֵמַר: שִׁישׁ כֵּאֵן הַבְּנָה עִמָּהֶם כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּמִסְכַּת מְגִילָה: "בְּבַבֵּל הֵיכָן אַחֲרָת? "אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם לְשָׂכְנֵי בְּחוּלָם" היינו; ידיעה מצויה השכינה? שהשראת השכינה היא תכלית יציאת מצרים!

הרי אף זאת ידעו מכבר; שהרי בארבע לשונות של גאולה רב אמר: "בבית הכנסת בהוצל". נאמר: "וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם... וְהִצַּלְתִּי... וְנִצַּלְתִּי... וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעָם וְהִיִּיתִי לָכֶם לְאֱלֹהִים" (שמות ו-ז) שהרי אף ושמואל אמר: "בבית הכנסת שנעקר וישב בנהרדעא".

אלא ודאי מוכח מכאן: שאין גבול וקץ לביסוס הידיעה, וככל שהיא יותר חושית - הרי היא מושרשת יותר! ככל שהיא יותר חושית, הידיעה מושרשת יותר. ידיעה אחת היא: כאן. שהקב"ה הוציאנו ממצרים להיות לנו לאלוקים, זה ידיעה אחת. וידיעה אחרת: כאשר אנו רואים את השראת השכינה אמר אביי: "תיתי לי" מלשון תהא לי מלשון בתוכנו בגילוי ובפרסום ובכבוד שאין כמותו בעולם; התפארות, כאשר הייתי מרוחק פרסה משם - הייתי בעשרה ניסים תדירים: בעמוד אש, וענן, ובערפלי טוהר, בא לשם להתפלל!

בקול מדבר מבין הכרובים, ובקורבנות העולים לריח ניחוח - אין דומה! אז ידיעה זה משהו אחר מידיעה שאדם למד, זה שחבר וישב, כלומר; חרב ונבנה מספר פעמים". ואף כהיום הזה בגלות המרה, שאנו מצויים בהסתר פנים זה אז שכינה גלתה עם ישראל תמיד, וגם היום נמצאת אלפיים שנה! עלינו לדעת: ש'ככל מקום שגלו - שכינה בבתי כנסת ובבתי מדרש בכל מקום שיושבים עשרה עמהם, שכינתא היכא שריא? בביכנישתא דשף מדוכתא ועוסקים בתורה, וכמו שכתוב: "אין ישראל נגאלין ויתבא בנהרדעא" היתה ישיבה בבבל שנקראה "שף ויתבי" אלא מתוך עשרה ועוסקים בתורה! אז צריכים זה שנעקר ממקומו וישב בנהרדעא, זה שם מקום בבבל. לכבוד בתי כנסת ולהבין: בידיעה חושית, להרגיש יכוניה והגולים הביאו מעפר ארץ ישראל ומבית המקדש, בחוש ששכינה שורה, ולכבוד את בית הכנסת ובנו את הבית כנסת שם לכן קראו לזה "שף מדוכתא" ולהרגיש זאת בתוך תוכיותו של האדם, כי אין דומה ממקומו ויתבי בנהרדעא. אז השכינה היכן שורה? ידיעה כללית לידיעה חושית כמו שלמדנו, ואשרי בביכנישתא דשף מדוכתא ויתבא בנהרדעא. בגלות אדום משכיל על דבר זה.

היתה השכינה שרויה בישיבות בבל, וכשחרבו מרכזי התורה שם, נבנו בצרפת ובספרד. וגלתה שכינה עמהם ל'ארבע אמות של הלכה שיש לקב"ה בעולמו! ויכיום כשאנו בגלות בארצנו הקדושה תבנה ותכונן, השכינה שרויה בישיבה. "אֵהָב ה' שְׁעָרִים הַמְצוּיָנִים בַּחֲלֻכָה" מ'פֶּל מִשְׁכְּנֹת יַעֲקֹב" (תהלים פז ב). ו'עשרה שעוסקים בתורה שכינה עמהם'. אבל מהפרשה שלנו נמצאנו למדים: שכל שנעמיק להתבונן בזה בראייה חושית, כך תקנה הידיעה בנפשנו, ואין ערך והשוואה בין ידיעה מושכלת שמשגיגים אותה על ידי השכל, להרגשה מוחשית! על כן עלינו להתנהג בישיבה ובבתי כנסת, בכבוד ובמורא גדול כמו בבית המקדש! ולהשריש ידיעה זו בלבנו, ואשרי המשכיל ומבין מרגיש זאת.

עד הכא והכא שדיברנו בנושא הישיבה, אז נראה מה כתב רב שרירא גאון: {אני אומר ישר את התרגום של דבריך} "הו יודעים: שבתחילה כאשר גלו ישראל בגלות "יִכְנֶנָּה וְהִתְחַרְשׁ וְהִמְסָרָ" (ירמיה כט ב) אלה חכמי ישראל, וכמה נביאים עמהם, הביאום לנהרדעא ובנו יִכְנֶנָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֲנִישׁוּ בֵּית עִמָּנוּ"

מתוך הרצאתו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א
בבית מדרש קהילות פז,
בני ברק
בתאריך 06.02.2014
לשמיעת שיעורים והרצאות חייגו
(גם מטלפון כשר)
02-3724787

<p>לעילוי נשמת זייתת בת סהלה היוט בת סמו חנה בת רומיה ע"ה</p>	<p>לעילוי נשמת קידנו ברק בן זייתת, יעקב בן עזיזה אמנון בן בלהה</p>	<p>לעילוי נשמת לרפואה שלמה מהרה מינה בת סימה דייזי בת חביבה תמר בת שלמה יוסף בן חנה</p>	<p>לעילוי נשמת זייתת בת סהלה היוט בת סמו חנה בת רומיה ע"ה</p>
<p>לעילוי נשמת ציון בן יהודה אבנר בן יהודה אפרים בן שושנה</p>	<p>לעילוי נשמת לדעת חכמה ומוסר</p>	<p>לעילוי נשמת ציון בן יהודה אבנר בן יהודה אפרים בן שושנה</p>	<p>לעילוי נשמת יוסף בן דונטה יוסף בן שושנה ימיני</p>

ניתן להשיג יקובץ מלוקט בבעיות השעה בעניני כשרות' בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

שותפים בזיכוי הרבים

עלון תורני בתפוצה רחבה

העלון מופץ מדי שבוע לכל חלקי הארץ גם דיגיטלית באתרים מוכרים בעלי עשרות אלפי עוקבים כגון "דרשו", "בעולמם של חרדים" ועוד וכן ברשימות תפוצה גדולות

להעלחת כל עם ישראל שיפלו אויבינו ויחזרו כולם לשלום לביתם מהרה

זכות בזיכוי הרבים

הקדשה חד פעמית

הקדשה למשך חודש

הקדשה לשנה שלמה בעלון

הזדרזו לזכות בהקדשה משלכם לרפואת/עילוי נשמת/הצלחה/זיווג וכו'

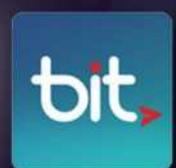
לפרטים חייגו\שלחו הודעה: 054-4785404 / 054-6091685

לקבלת העלון בחינם למייל\לנייד כל שבוע- להצטרפות לרשימת התפוצה ניתן לשלוח הודעה למספר הטלפון או למייל alon@gamah.org

סרקו לדף מאובטח לבחירת מסלול

בצדקה תכונני

נמ"ח סלי' מזון וסיוע לנוקדים